

Justitsministeriet

Civil- og Politiafdelingen

Kontor: Civilkontoret
Sagsnr.: 2006-156-0042
Dok.: HTR40318

Besvarelse af spørgsmål nr. 8 af 12. januar 2006 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om juridisk rådgivning (L 65).

Spørgsmål:

”Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 11. januar 2006 fra Dansk Landbrug vedrørende ”L 65 om forslag til lov om juridisk rådgivning”, jf. REU L 65 – bilag 6.”

Svar:

1. Dansk Landbrug anfører i sin henvendelse til Folketingets Retsudvalg bl.a., at det fremsatte lovforslag er overflødigt. Der er i forvejen lovgivet på området, idet markedsføringsloven allerede omfatter de ydelser, der bliver givet i forbindelse med juridisk rådgivning. Dansk Landbrug savner således en begrundelse for, at man har ønsket en særlig lovgivning om netop juridisk rådgivning.

Justitsministeriet bemærker i den forbindelse, at som anført i afsnit 1.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, indebærer lovforslaget navnlig en ophævelse af vinkelskriverloven, herunder af lovens forbud imod markedsføring af juridisk rådgivning. Det foreslås i tilknytning hertil, at der i den nye lov om juridisk rådgivning angives dels en generel norm for god skik for juridisk rådgivning, dels de væsentligste elementer heri. Ligeledes indsættes der i loven en bemyndigelse til justitsministeren, hvorefter denne – efter forhandling med ministeren for familie- og forbrugeranliggender – fastsætter nærmere regler om god skik for juridisk rådgivning.

Endvidere indebærer lovforslaget, at Forbrugerombudsmanden får beføjelse til at føre tilsyn med overholdelsen af loven og de administrative forskrifter, der udstedes i medfør af loven, samt at der administrativt – ved en ændring af bekendtgørelsen om forbrugerklager – vil blive skabt mulighed for, at Forbrugerklagenævnet kan behandle klager fra forbrugere over juridisk rådgivning.

Som det fremgår af afsnit 4.1.1. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, er den foreslåede ordning efter Justitsministeriets opfattelse udtryk for en hensigtsmæssig balance imellem på den ene side hensynet til at sikre navnlig forbrugerne den nødvendige beskyttelse og på den anden side de konkurrencemæssige hensyn. Justitsministeriet bemærker i forlængelse heraf, at netop

hensynet til at sikre den fornødne beskyttelse af navnlig forbrugerne er så tungtvejende, at der er behov for en særlig regulering af den erhvervsmæssige udøvelse af juridisk rådgivning. Justitsministeriet har derfor ikke fundet, at de mere generelle regler i markedsføringsloven tilgodeser dette hensyn i tilstrækkeligt omfang for så vidt angår juridisk rådgivning.

2. Dansk Landbrug ønsker oplyst, om de landøkonomiske foreninger er ”interesseorganisationer”, og om deres rådgivning er erhvervsmæssig. Dansk Landbrug ønsker endvidere oplyst, om rådgivning fra interessentskaber ejet af de landøkonomiske foreninger er omfattet af lovens anvendelsesområde. Endelig anfører Dansk Landbrug, at det vil være upraktisk at skelne imellem, om rådgivningen bliver ydet til medlemmer eller til ikke-medlemmer.

Justitsministeriet kan i den forbindelse oplyse – som også nævnt i Dansk Landsbrugs henvendelse – at det fremgår af afsnit 4.2.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, at rådgivning ydet af f.eks. fagforeninger, interesseorganisationer mv. til medlemmerne ikke vil være omfattet af lovens anvendelsesområde, da rådgivningen ikke kan betragtes som erhvervsmæssig, ligesom en juridisk rådgivning i denne sammenhæng oftest vil være et accessorisk led i den almindelige medlemsbetjening om forhold, der i bred forstand har sammenhæng med foreningens formål.

Der henvises desuden til Justitsministeriets besvarelse af 11. januar 2006 på spørgsmål nr. 3 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende lovforslaget, hvor det anføres, at rådgivning ydet af f.eks. en interesseorganisation til et medlem af organisationen mod betaling for den konkrete rådgivningsydelse derimod vil være omfattet af loven. Det samme gælder i tilfælde, hvor en organisation mod vederlag yder rådgivning til ikke-medlemmer.

Den rådgivning, som de landøkonomiske foreninger måtte yde til deres medlemmer som led i den almindelige medlemsbetjening om forhold, der i bred forstand har sammenhæng med foreningernes formål, og som der ikke tages særskilt betaling for, vil således falde uden for lovens anvendelsesområde. Derimod vil den rådgivning, som de landøkonomiske foreninger måtte yde til medlemmer mod betaling, være omfattet af lovforslaget.

Hvorvidt juridisk rådgivning, der ydes af interessentskaber ejet af de landøkonomiske foreninger, til medlemmer af foreningerne, vil være omfattet af lovforslaget, vil navnlig bero på, om rådgivningen ydes som et led i den almindelige betjening af medlemmerne af foreningerne om forhold, der i bred forstand har sammenhæng med foreningernes formål. I givet fald vil det efter Justitsministeriets opfattelse ikke have betydning, at rådgivningen ydes via et interessentskab, og den juridiske rådgivning vil således ikke være omfattet af lovforslagets anvendelsesområde.

Derimod vil den rådgivning, som interessentskaberne måtte yde til medlemmerne af de landøkonomiske foreninger mod betaling, være omfattet af lovforslaget, ligesom rådgivning ydet af de

landøkonomiske foreninger via interessentskaber til virksomheder og enkeltpersoner, der ikke er medlemmer af foreningen, vil være omfattet af lovforslaget.

3. Dansk Landbrug anfører endvidere, at kravet i lovforslagets § 2, stk. 2, om, at der skal udarbejdes en skriftlig rådgivningsaftale, vil umuliggøre telefonrådgivning om juridiske forhold, hvorfor kravet bør opgives. Endvidere anfører Dansk Landbrug, at såfremt kravet om skriftlig rådgivningsaftale fastholdes, er det påkrævet at få afklaret, om en skriftlig abonnementsaftale vedrørende juridisk rådgivning opfylder kravet om en skriftlig rådgivningsaftale.

Justitsministeriet kan i den forbindelse oplyse, at ifølge lovforslagets § 2, stk. 2, skal aftaler om juridisk rådgivning udarbejdes skriftligt. Som det fremgår af afsnit 4.3.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, indebærer dette, at der *skal* indgås en aftale mellem rådgiveren og kunden, før rådgivning ydes. Dette vil også omfatte telefonisk rådgivning, der falder inden for lovforslagets anvendelsesområde.

Justitsministeriet har i besvarelsen af 8. december 2005 af spørgsmål nr. 1 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om juridisk rådgivning (L 65) oplyst, at aftaler om juridisk rådgivning vil kunne udarbejdes til brug for et løbende kundeforhold, således at der ikke skal udarbejdes en ny skriftlig aftale hver gang, der ydes juridisk rådgivning til en kunde, f.eks. telefonrådgivning. Såfremt der sker ændringer i aftalen i et sådant omfang, at der reelt må anses for at være indgået en ny aftale mellem parterne, skal en sådan ny aftale dog udarbejdes i overensstemmelse med de i loven fastsatte krav.

4. Dansk Landbrug anfører desuden, at lovforslagets krav i § 2, stk. 3, om, at rådgiveren skal oplyse, om der er rejst erstatningskrav imod rådgiveren, ikke forekommer rimeligt, idet rådgiveren herved kan tvinges til at oplyse selv meget tvivlsomme erstatningskrav, der måtte være rejst imod den pågældende rådgiver. Dansk Landbrug finder på baggrund heraf, at kravet bør opgives.

Som anført i den samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 7 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende lovforslaget stilles der i lovforslaget ikke krav om en ansvarsforsikring, hvorimod rådgiveren i rådgivningsaftalen skal oplyse, om vedkommende er ansvarsforsikret. Er dette tilfældet, skal rådgiveren oplyse om størrelsen af den samlede forsikringssum, størrelsen af forsikringssum pr. skade, og om der er rejst krav imod rådgiveren, som kan medføre, at den samlede forsikringssum helt eller delvist vil blive udnyttet i det pågældende forsikringsår.

Justitsministeriet finder, at hensynet til rådgiverens klienter tilsiger, at rådgiveren skal oplyse, om der er rejst krav imod vedkommende, som kan medføre, at den samlede forsikringssum helt eller delvist vil blive udnyttet i det pågældende forsikringsår. I modsat fald opnår klienten ikke

sikkerhed for, at rådgiveren - på trods af ansvarsforsikringen – i givet fald kan honorere et eventuelt økonomisk krav i forbindelse med erstatningspådragende juridisk rådgivning.

5. Dansk Landbrug anfører endvidere, at lovforslagets krav om, at rådgiveren skal oplyse om sin uddannelsesmæssige baggrund, ikke forekommer at have nogen væsentlig informationsmæssig betydning for rådsøgende. Dansk Landbrug anfører endvidere, at hvis der under udvalgsarbejdet overvejes indført en autorisationsordning, vil det være tvivlsomt hvilke kriterier, der skal lægges til grund i forbindelse med en sådan autorisation.

Justitsministeriet kan oplyse, at ifølge lovforslaget § 2, stk. 4, skal aftalen indeholde en beskrivelse af rådgiverens uddannelsesmæssige baggrund.

Som det fremgår af afsnit 4.3.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, finder Justitsministeriet ikke, at der bør stilles uddannelsesmæssige krav til de personer, som ønsker at drive virksomhed med juridisk rådgivning. Opstilling af et uddannelsesmæssigt krav vil således indebære en række vanskelige afgrænsningsspørgsmål med hensyn til fastlæggelsen af de uddannelser, som i givet fald skulle give adgang til at udbyde juridisk rådgivning. Desuden vil en sådan ordning med urette kunne opfattes som en offentlig garanti for, at rådgiveren besidder de fornødne kvalifikationer til at yde juridisk rådgivning.

Justitsministeriet finder derimod – som anført i afsnit 4.3.3. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget – at den skriftlige aftale mellem rådgiveren og kunden bl.a. skal indeholde en beskrivelse af rådgiverens uddannelsesmæssige baggrund. Denne regel har til formål at sikre aftageren af den juridiske rådgivning det bedst mulige grundlag for at vurdere, om man ønsker at indlede et samarbejde med vedkommende rådgiver.

Justitsministeriet kan i øvrigt tilslutte sig det af Dansk Landbrug anførte om indførelse af en autorisationsordning.

6. Dansk Landbrug foreslår i sin henvendelse endvidere, at der ikke skal være en obligatorisk forpligtelse til løbende at angive sin timepris, men at man i stedet skal være forpligtet til at oplyse timeprisen på forlangende.

Dansk Landbrug anfører endvidere, at det vil være umuligt for rådgiveren allerede i den indledende fase at oplyse den samlede pris for den juridiske rådgivning, idet rådgiveren ikke har kendskab til opgavens omfang, og hvor mange timer der i det hele taget vil påløbe sagen. Dette krav bør derfor udgå.

Justitsministeriet kan oplyse, at det fremgår af lovforslagets § 2, stk. 5, at rådgiveren skal angive sin timepris eller eventuelle samlede pris for den pågældende ydelse. Hvis det ikke er muligt at angive timeprisen eller den samlede pris, skal det oplyses, på hvilket grundlag prisen beregnes. Der er således ikke noget ubetinget krav om, at den samlede pris for den juridiske rådgivningsydelse.

Som det fremgår af afsnit 4.3.3. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, har reglen til formål at sikre aftageren af den juridiske rådgivning det bedst mulige grundlag for at vurdere, om man ønsker at indlede et samarbejde med vedkommende rådgiver. Netop af hensyn til aftageren finder Justitsministeriet således, at denne altid – uanset om vedkommende selv har været opmærksom på at anmode om oplysninger herom – bør have oplysninger om prisen.

7. Dansk Landbrug anfører endvidere, at forbuddet mod, at rådgiveren kan medvirke i tilfælde, hvor rådgiveren selv eller dennes nærstående har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald, ikke forekommer rimeligt. Hvor det drejer sig om juridisk rådgivning, vil den pågældende råde søgende selv være klar over, hvilken interesse rådgiveren har i sagen. Dansk Landbrug finder derfor, at kun hvis rådgiveren skal handle udadtil i form af erklæringsafgivelse eller i form af at træffe afgørelser, kunne det af hensyn til omverdenen være nødvendigt at have habilitetsregler.

Justitsministeriet kan oplyse, at ifølge lovforslagets § 2, stk. 7, må en rådgiver ikke yde rådgivning i en sag i tilfælde, hvor rådgiveren selv eller dennes nærstående har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald. Det samme gælder i tilfælde, hvor rådgiveren eller dennes nærstående samtidig rådgiver eller tidligere i samme sag har rådgivet andre, der har en sådan interesse.

Som det fremgår af afsnit 4.3.5. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, har bestemmelsen, der delvist svarer til reglerne om inhabilitet i forvaltningslovens § 3, stk. 1. nr. 1 og 2, til formål at sikre, at en kunde ikke modtager rådgivning fra en rådgiver i tilfælde, hvor der foreligger interessekonflikter (eller en nærliggende risiko herfor), som vil kunne påvirke rådgivningen.

Bestemmelsen indebærer, at en rådgiver ikke kan påtage sig – eller må udtræde af – en sag i tilfælde, hvor rådgiveren selv har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald. Økonomisk interesse omfatter i denne sammenhæng ikke interessen i almindelig indtjening på rådgivningsydelsen, men derimod en særlig økonomisk interesse, f.eks. bistand til oprettelse af et testamente, hvori rådgiveren (eller dennes nærstående) er indsat som testamentsarving.

Bestemmelsen indebærer desuden, at rådgiveren ikke kan yde rådgivning i en sag, hvis der samtidig ydes – eller tidligere i samme sag er ydet - rådgivning til modparten i sagen. Derimod er

bestemmelsen ikke til hinder for at yde rådgivning i en sag, hvor rådgiveren tidligere – i en anden sag - har ydet rådgivning til den nuværende modpart.

De foreslåede bestemmelser omfatter også rådgiverens nærstående, dvs. ægtefælle, familiemedlemmer og andre nærstående. Personkredsen forudsættes i øvrigt afgrænset på samme måde som i forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 2.

Justitsministeriet kan ikke tilslutte sig Dansk Landbrugs synspunkter vedrørende disse bestemmelser.

Efter Justitsministeriets opfattelse vil det i en række tilfælde ikke være muligt for en klient at afgøre, om der foreligger interessekonflikter, som vil kunne påvirke den juridiske rådgivning. Det gælder f.eks. i tilfælde, hvor rådgiveren – eller dennes nærstående - tidligere har ydet rådgivning til en nuværende modpart. Der er derfor efter Justitsministeriets vurdering et behov for at gennemføre en regulering vedrørende sådanne interessekonflikter med det formål at sikre, at rådgivningen ikke bliver påvirket af sådanne uvedkommende hensyn.

8. Dansk Landbrug anfører endvidere, at kravet om regler om god skik for juridisk rådgivning forekommer rimeligt, men at det dog er et spørgsmål, om det er nødvendigt at optage dette krav i en særlig lov, idet god skik regler allerede findes – også inden for landbrugets rådgivningstjeneste – i dag.

Justitsministeriet bemærker i den forbindelse, at en del af de rådgivere, som må formodes at ville yde juridisk rådgivning, ikke vil være tilknyttet nogen bestemt branche og dermed heller ikke underlagt særlige branchefastsatte regler om god skik. Dertil kommer, at regler om god skik, som måtte være vedtaget af en brancheorganisation, kun gælder for foreningens medlemmer. Erhvervsudøvere inden for en bestemt branche, som ikke har tilsluttet sig en brancheorganisation, vil derfor ikke være omfattet af organisationens regler om god skik.

Ud fra forbrugerbeskyttelsesmæssige hensyn finder Justitsministeriet det derfor nødvendigt, at der gennemføres regler om god skik for juridisk rådgivning, som gælder for alle rådgivere uanset tilhørsforhold til en eventuel brancheorganisation.

9. Dansk Landbrug anfører i sin henvendelse til udvalget desuden, at det ikke forekommer særligt hensigtsmæssigt, at Forbrugerombudsmanden skal føre tilsyn med overholdelsen af loven samt forskrifter, der udstedes i medfør af lovens bestemmelser. Forbrugerombudsmandens kompetenceområde er traditionelt koncentreret om andre formål.

Som det fremgår af afsnit 4.4. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, finder Justitsministeriet det – navnlig ud fra forbrugerbeskyttelseshensyn – væsentligt at sikre, at der etableres et effektivt tilsyn på området for juridisk rådgivning. Justitsministeriet foreslår derfor, at tilsynet med loven og de administrative forskrifter om god skik for juridisk rådgivning sker efter markedsføringslovens regler med de heri angivne beføjelser for Forbrugerombudsmanden.

Dette indebærer, at tilsynet bliver underlagt et forhandlingsprincip, og at Forbrugerombudsmanden får mulighed for at indbringe sager om forbud for Sø- og Handelsretten, ligesom Forbrugerombudsmanden vil kunne nedlægge foreløbige forbud og meddele administrative påbud efter reglerne i markedsføringsloven. Der vil også være mulighed for, at Forbrugerombudsmanden kan udstede retningslinier, indhente tilsagn og afgive forhåndsbesked. Endelig vil Forbrugerombudsmanden kunne anmode om tiltalerejsning for overtrædelser af strafbelagte bestemmelser og udføre tiltalen ved Sø- og Handelsretten.

Justitsministeriet finder, at Forbrugerombudsmanden må anses for bedst egnet til at varetage opgaven med at føre tilsyn med de juridiske rådgivere.